

3. Алексеева О. В. Адміністративна відповідальність серед інших видів юридичної відповідальності за правопорушення неповнолітніх в Україні: призначення та особливості / О. В. Алексеева // Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка. – 2015. – Вип. 2.

4. Кукшинова О. О. Особливості адміністративної відповідальності неповнолітніх / О. О. Кукшинова. // Митна справа. – 2015. – №5. – С. 55–63.

5. Ткаля О. Проблеми та перспективи адміністративного впливу, що застосовується до неповнолітніх / Олена Ткаля. // Підприємництво, господарство і право. – 2017. – № 8. – С. 125–129.

НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ НОРМАТИВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СФЕРИ

ВАВРИНЧУК М. П.

кандидат політичних наук,

доцент кафедри міжнародних відносин та туризму

КОГУТ О. В.

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри міжнародних відносин та туризму

Хмельницький національний університет

м. Хмельницький, Україна

Сьогодні інформаційна сфера характеризується високими темпами розвитку, що обумовлено зростанням ролі інформації та інформаційних ресурсів у всіх процесах суспільної життєдіяльності. Політичні, економічні, соціальні та культурні інститути в значній мірі відчують вплив інформаційно-комп'ютерних технологій та змісту інформаційних продуктів, що поширюються за їх допомогою. Така тенденція трансформації значення суспільного інформаційного обміну вимагає активної державної діяльності з метою впорядкування інформаційних процесів, а проведення ефективної державної інформаційної політики набуває високої актуальності. При цьому необхідно враховувати, що Україна перебуває у стані гібридної війни, інформаційна складова якої робить надзвичайно важливим гарантування захисту національного інформаційного простору від негативних інформаційних впливів. Адже, як зазначено в Доктрині інформаційної безпеки України, «Застосування Російською Федерацією технологій гібридної війни проти України перетворило інформа-

ційну сферу на ключову арену протиборства»[1]. Саме проти України Російська Федерація використовує найновіші інформаційні технології впливу на свідомість громадян, спрямовані на розпалювання національної і релігійної ворожнечі, пропаганду агресивної війни, зміну конституційного ладу насильницьким шляхом або порушення суверенітету і територіальної цілісності України. Тому Закон України «Про національну безпеку України» [2] в ч. 4 ст. 3 відносить забезпечення інформаційної безпеки та кібербезпеки України до державної політики у сферах національної безпеки і оборони та покладає відповідні функції на *Службу безпеки України* (ст.19) і *Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України* (ст.22). На нашу думку, доцільно було б вказати і на *Міністерство інформаційної політики України*, правовий статус якого визначено як «головний орган у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах інформаційного суверенітету України, державного іномовлення та інформаційної безпеки» [3]. А що стосується питань керівництва як Служби безпеки України, так і Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, то вони детально визначені спеціальними законами, тому не варто було їх включати до тексту Закону України «Про національну безпеку України».

Потребує приведення у відповідність до вимог сучасності нормативно-правове забезпечення державної інформаційної політики. Як правильно зазначають науковці [4], у Конституції України прямо не вказується на обов'язок держави управляти процесами інформаційного простору з метою захисту та реалізації прав і життєво важливих інтересів громадян, суспільства та держави; коло суб'єктів інформаційних відносин обмежується системою «громадянин-суспільство-держава», при цьому не враховані такі впливові суб'єкти управління процесами інформаційного простору, як іноземні держави, наддержавні об'єднання, транснаціональні корпорації та інші неурядові організації тощо. Це створює передумови для неспроможності законів та підзаконних актів гарантувати реальний інформаційний суверенітет України.

Заслужує на увагу і *ІТ – сфера України*. Так, за даними Аналітичної записки відділу інформаційної безпеки та розвитку інформаційного суспільства Національного інституту стратегічних досліджень [5], успішно триває перехід державних органів на електронний документообіг, розвивається е – урядування, запущено урядовий портал відкритих даних, зростає попит на високотехнологічні комплексні рішення, пов'язані з переорієнтацією компаній на комерційні дата-центри і хмарові сховища, мобільні рішення, системи електронних розрахунків, підвищена увага приділяється кібербезпеці тощо. Україна знаходиться у топ – 20 світових постачальників ІТ – послуг, в її межах працює бли-

зко сотні дослідницьких центрів найбільших ІТ – компаній. Поряд з цим, українська ІТ – галузь має переважно обслуговуючий, «сировинний» характер, оскільки джерело близько 70 % її доходів – відносно дешеві аутсорс – проекти на експорт.

Найбільш проблемними ділянками для подальшого розвитку «цифрового» сегменту української економіки, що потребують правових новел і перегляду регуляторної політики держави, є: 1) розвиток механізмів захисту інтелектуальної власності; 2) стимулювання та підтримка ІТ – стартапів, інновацій та виробництва кінцевого продукту «Made in Ukraine»; 3) системне залучення в ІТ – індустрії інвестицій; 4) просування української ІТ – продукції на зовнішніх ринках. Тому, з метою формування адекватної державної політики, а також для коректної репрезентації держави на міжнародних ринках необхідно вирішити питання щодо *налагодження на базі профільних державних органів регулярних статистичних вимірювань та обчислень згідно з Національною системою індикаторів оцінки рівня розвитку інформаційного суспільства в Україні*. Також необхідно у найкоротший термін завершити розробку рамкового Закону України «Про електронні комунікації» і ввести його в дію. В остаточній редакції цього Закону повинні бути гармонійно узгоджені чотири складові: національний інтерес, що полягає у повноцінному розвитку телеком – індустрії; права громадян – споживачів її продукції та послуг; можливість ефективного регуляторного та управлінського впливу з боку держави; вимоги українського та європейського права [5]. Слід зауважити, що проект Закону «Про електронні комунікації» було зареєстровано у Верховній Раді України ще 11 грудня 2015 р. [6], але, на жаль, 15 травня 2018 р. розгляд цього законопроекту в черговий раз було відкладено.

Поточна зовнішньополітична ситуація, зокрема агресія з боку Російської Федерації, зумовлює необхідність пошуку можливостей для використання нових засобів захисту, у тому числі й інформації. Відкриття доступу до використання нових досвіду і технологій, зокрема стосовно систем хмарних обчислень та надійних засобів захисту інформації, дозволить якісно розширити інструментарій захисту, який може використовуватися для забезпечення інформаційної безпеки держави. Тому, у зв'язку з необхідністю якнайшвидшої оптимізації правового регулювання однієї з найбільш перспективних та динамічних ІТ – індустрій в Україні, доцільно максимально прискорити прийняття проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України (щодо обробки інформації в системах хмарних обчислень)» [7]. Вважаємо, що це сприятиме зняттю надмірного навантаження на служби суб'єктів владних повноважень, які відповідають за забезпечення захисту інформації, шляхом зменшення регуляторних функцій у відповідності до загального державного курсу щодо дере-

гуляції. За рахунок спрощення режиму обробки інформації у системах хмарних обчислень, вивільнені ресурси можуть бути спрямовані на забезпечення захисту державної таємниці. Зауважимо, що зазначений вище законопроект було прийнято у першому читанні ще 20 вересня 2016 р.

Останнім часом досить актуальною стала проблема *протидії фейкам*, які розповсюджуються надзвичайно швидко і несуть загрозу репутації преси та демократичним цінностям. Тому необхідно *розробляти механізми, які ідентифікуватимуть фейкову інформацію та обмежуватимуть її обіг*. З метою мобілізації користувачів соціальних мереж на донесення достовірної інформації та боротьбу з російською пропагандою, 23 лютого 2015 року було розпочато ініційований Міністерством інформаційної політики України Інтернет – проект під назвою «Інформаційні війська України». А вже з 1 серпня 2017 року цей Інтернет – проект почав функціонування як самостійний. Молоді інфоволонтери допомагають державним структурам, відстоюючи інформаційний суверенітет України в соціальних мережах і в Інтернеті загалом. Але проблему одними силами цього проекту не можна вирішити, тому заслуговує на увагу думка про необхідність *найшвидшої розробки та прийняття закону про протидію фейкам* [8]. Але вважаємо, що написання подібного законопроекту матиме сенс лише тоді, коли буде враховано технічну можливість відстежувати сайти, створені для розміщення фейків, а також прописано механізм їх нейтралізації та залучення до суворой відповідальності власників сайтів.

І на завершення хочемо навести слова доктора філософських наук М.П. Требіна про те, що «Будь-яка війна, у тому числі й «гібридна», колись закінчиться, а інформаційна боротьба за розум і серця людей не закінчиться ніколи, оскільки ми вступили в інформаційну епоху, де головним джерелом багатства та благополуччя людей стає інформація. Якою вона дійде до людей, який світ вони створять – чи європейський, чи руський, чи якийсь інший – залежить від кожної людини, від громадянського суспільства та держави» [9].

ЛІТЕРАТУРА

1. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 29 грудня 2016 року «Про Доктрину інформаційної безпеки України»: указ Президента України від 25 лютого 2017 р. № 47/2017 // ОВУ. – 2017. – № 20. – Ст. 554.
2. Про національну безпеку України: Закон України від 21 червня 2018 року № 2469-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19?find=1&text=%B3%ED%F4%EE%F0%EC%E0%F6+>
3. Питання діяльності Міністерства інформаційної політики України: постановка Кабінету Міністрів України від 14 січня 2015 р. № 2. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2-2015-%D0%BF>

4. Корх О. Публічне управління процесами інформаційної безпеки держави / О. Корх, А. Решетніченко, В. Романенко. URL: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/putp/2010-2/doc/2/04.pdf>

5. Розвиток інформаційного суспільства в Україні в 2016 році: основні тенденції, фактори впливу та стан ІТ – індустрії. Аналітична записка відділу інформаційної безпеки та розвитку інформаційного суспільства Національного інституту стратегічних досліджень. URL: http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/infor_suspil-6d51e.pdf

6. Про електронні комунікації: проект Закону №3549-1 від 11 грудня 2015 р. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=57401

7. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обробки інформації в системах хмарних обчислень: проект Закону № 4302 від 24 березня 2016 р. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=58527

8. У Порошенка хочуть закон про протидію фейкам з РФ. URL: <http://www.pravda.com.ua/news/2018/01/15/7168393/>

9. Требін М.П. «Гібридна» війна як нова українська реальність / М.П. Требін // Український соціум. – 2014. – № 3. – С. 113-127. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Usoc_2014_3_13

МІСЦЕВІ ПОДАТКИ В УКРАЇНІ ТА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ: ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

ВОЛИНЕЦЬ В. М.

студентка юридичного факультету

Донецький національний університет імені Василя Стуса

м. Вінниця, Україна

У фінансовій системі різних країн світу місцеві податки є необхідною складовою, адже вони виступають одним із основних джерел формування доходів бюджетів на місцях. Однією із проблем щодо місцевих податків є недостатність обсягів від їх надходжень забезпечити місцеві бюджети фінансовими ресурсами. Удосконалення системи місцевого оподаткування дасть змогу розширити фінансування суспільних благ та послуг і забезпечити кращу фінансово-господарську діяльність місцевого самоврядування.

Місцевим податкам приділено багато уваги зі сторони науковців, серед вітчизняних дослідників цим питанням займалися: Т.Г. Бондарчук, В.В. Пись-